

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

1 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 119 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

1. Барсукова Н. С. Педагогічні умови формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва: автореф. навч. наук. Мелітополь, 2015. – 20 с.

2. Горбенко О.Б. Формування музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Олена Борисівна Горбенко. – Кіровоград, 2010. – С. 10.

3. Жигінас Т.В. Методика підготовки майбутніх учителів музики до концертно-освітньої діяльності: навчально-методичний посібник / Тетяна Володимирівна Жигінас. – Київ, 2015. – 178 с.

4. Козир А. В. Педагогічні умови формування професійної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. Вісник ЛНУ ав. Тараса Шевченка. Луганськ: Вип. 11. 2012. – 246 с.

5. Кушнір А. Формування художньо-творчих умінь майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної діяльності. – Кривий Ріг. 2021 р. – 112 с.

Олександр Лисич

(Україна, Київ, Український державний університет
імені Михайла Драгоманова)

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧОГО АНСАМБЛЮ НАРОДНОЇ МУЗИКИ «ПЕРВОЦВІТ» КИЇВСЬКОГО ПАЛАЦУ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну постала проблема організації навчально-виховного процесу в освітянській сфері, зокрема і в закладах позашкільної освіти. Ці події шокували людей, негативно впливаючи на психіку дітей та дорослих, що зумовило деяке «завмирання» навчально-виховного і творчого життя, і вимагало певного відрізка часу для усвідомлення того, що сталося, аналізу можливостей, винайдення різних, прийнятних у конкретних ситуаціях форм, методів та засобів продовження освітньо-виховного процесу, не втрачаючи при цьому зв'язку з вихованцями, допомагаючи моральною та психологічною підтримкою.

Мета представленого матеріалу – висвітлення специфіки побудови навчально-виховного процесу в ансамблі народної музики зі школярами в умовах воєнного часу.

Здійснення освітньо-виховного процесу відбувалось у різних умовах, в основному в укритті задля безпеки вихованців та викладачів, де колективу

доводилось проводити більшість часу. Діти зі своїми викладачами проводили більшість часу саму в укритті. Організація навчального процесу і побудова самого заняття вимагали індивідуального підходу, форми занять підпорядковувались складним обставинам. Крім прослуховування та ознайомлення з кращими зразками майстрів української народної музики, були застосовані ситуації, в яких діти виступали в ролі маленьких артистів, збираючи імпровізовану або реальну публіку своїми виступами в укритті або у вестибюлях станцій метро.

Виключенням не став і ансамбль народної музики «ПЕРВОЦВІТ» Київського Палацу дітей та юнацтва, в якому діти навчаються грати на народних музичних інструментах (сопілка, скрипка, цимбали, кобза, контрабас, ударні інструменти), опановують мистецтво народного співу сольного і ансамблевого за авторською програмою «Вокальне та інструментальне виконавство в дитячо-юнацькому колективі народної музики», автори програми: Олександр Лисич – педагог-організатор народного художнього колективу ансамблю народної музики «Первоцвіт» Київського палацу дітей та юнацтва; Марія Бабчанік – керівник гуртка вокального ансамблю народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва; Наталія Петлицька – завідувач відділу художньої творчості Київського Палацу дітей та юнацтва, відмінник освіти України, відмінник столичної освіти.

Проблемним періодом для ансамблю став час початку пандемії, що внесло свої корективи у його роботу. Зауважимо, що до початку пандемії в колективі навчалось більше вісімдесяти дітей на різних рівнях навчання: початковому, основному та вищому. Колектив брав активну участь у різних концертних заходах, конкурсах, фестивалях: на сцені Палацу, так і на провідних концертних майданчиках України та європейських країн, а саме Польщі, Франції, Німеччини, Чехії, Литви та Латвії. Від початку повномасштабного вторгнення ворога в Україну, більшість вихованців були змушені виїхати за межі міста або України.

Викладачі колективу застосовували всі свої знання, вміння та навички, щоб продовжувати навчальний процес у складних умовах воєнного часу, не втрачаючи при цьому зв'язок з вихованцями, які займалися дистанційно. У відео-заняттях викладачі надавали вихованцям деякі теоретичні знання, застосовуючи при цьому необхідні ілюстрації, відповідний відеоматеріал (слайди, відео-, аудіо-записи); у практичній роботі при розучуванні музичного твору активно застосовували сольфеджування, опрацювання ритмічного малюнку мелодії. Викладач разом з вихованцем виставляли аплікатуру в музичних творах, розбирали твір по окремих фразах, програвали мелодії на музичному інструменті, виконували їх разом із викладачем.

Музичний репертуар ансамблю викладачі пропонують вивчати комплексно: аналізують зміст музичного твору та його характер через засоби музичної виразності, динаміку, аплікатуру, голосоведення. Це допомагає дитині поступово засвоювати прийоми гри на музичному інструменті, розвиває вокальні можливості з метою подальшого виконання вивчених творів у концертній діяльності.

Незважаючи на складні умови воєнного часу вже, починаючи з травня 2022 року, викладацький склад колективу ансамблю народної музики «Первоцвіт» брав участь у низці благодійних концертів на Сумщині та Чернігівщині в спеціальних закладах для дітей з особливими потребами та людей похилого віку; брали участь у творчих зустрічах у госпіталях міста Києва, не полишаючи заняття з дітьми on-line.

З вересня 2022 року колектив розпочав навчальний рік у змішаній формі навчання, склавши розклад занять таким чином, щоб діти мали змогу навчатися в Палаці (враховуючи часові обмеження роботи в укритті). Для дітей, які повернулися, було створено максимально безпекові умови для продовження навчання в off-line форматі. Діти мали можливість займатися на музичних інструментах в аудиторії ансамблю, спілкуватися з викладачами та один з одним «наживо»; з'явилася можливість зібрати концертний склад колективу і проводити репетиції вивчених творів на сцені. Такі обставини надихнули та уможливили організацію та проведення у березні 2023 року V Міжнародний дистанційний фестиваль-конкурс народної музики «ЗОЛОТЕ ЗЕРНО», в якому взяли участь більше п'ятиста учасників з Литви, Латвії, Польщі та України. Всі учасники фестивалю висловили підтримку Україні, а головною подією стало проведення Церемонії нагородження наживо за участі конкурсантів міста Києва та області.

З вересня цього року в колективі діти навчаються переважно off-line, проте проводяться заняття у форматі on-line для тих дітей, які залишаються за межами України. Серед вихованців, крім дітей, які повернулися до рідного міста з різних країн, є також діти зі статусом внутрішньо переміщених осіб, які доповнили колектив та з радістю навчаються в ансамблі (зауважимо, що під час повітряної тривоги заняття продовжуються в укритті Палацу, в якому створені всі умови для навчання, щоб вихованці почувалися у безпеці).

Влітку 2023 року ансамбль народної музики «Первоцвіт» взяв участь у Міжнародному фестивалі творчості «Folkowe inspiracje», який відбувся в місті Лодзь, Польща, та став лауреатом першої премії в номінаціях «Вокальне виконавство» та «Інструментальне виконавство».

Ансамбль народної музики «Первоцвіт» попри всі складнощі воєнного часу, продовжує займатися активною концертно-виконавською діяльністю, надаючи

можливість слухачам знайомитись з українською народною музикою, та популяризує інструментальне та вокальне народне мистецтво за межами України, представляючи нашу державу на високому рівні.

Література

1. Лисич, О., Бабчанік М., Петлицька Н. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Вокальне та інструментальне виконавство в дитячо-юнацькому колективі народної музики». (Київ, 2021, 110 с.) Відновлено з : <https://drive.google.com/file/d/17i3G86DAhTPsUW43ml0YffaJXDsfNij0/view?usp=drivesdk>

Катерина Піліпішина,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Бердянський державний педагогічний університет),
Україна, м. Запоріжжя
Науковий керівник –
доцент, кандидат педагогічних наук Олена Мартиненко

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ХОРЕОГРАФА

Одним із важливих викликів часу є актуалізація вимог до сучасного хореографа (вчителя хореографії, керівника танцювального гуртка), який має бути не лише компетентним в галузі професійної діяльності, але й гнучким до обставин та подій, які відбуваються зараз в Україні. В умовах воєнного часу пріоритетність професійних завдань керівника танцювального колективу, вчителя хореографії змінюється і актуальності набуває: пошук дієвих методів мотивації дитини до занять хореографією відповідно до її вікових особливостей; планування та проведення занять на життєстверджуючу й позитивну тематику; психологічна підтримка дитини; доступне фізичне навантаження; оптимізація ролі національно-патріотичного виховання; вилучення з навчальних програм та змісту занять інформації щодо танцювальної культури країни-агресора; застосування в освітньому процесі інтегративного компонента; пошук нових форм і методів роботи з батьками [1].

Окреслені завдання кожен керівник танцювального колективу (гуртка) має реалізовувати й інтерпретувати відносно умов праці і пріоритетів, які ставить керівництво у виконанні працівником професійних обов'язків. Головне – підтримка фізичного та психічного здоров'я, віри і надії на краще майбутнє.